

Oppimisen tuen suunnitelma

Helsinki

**Stadin ammatti-
ja aikuisopisto**

© Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala / Stadin ammatti- ja aikuisopisto 2019

Kannen kuva: Jefunne Gimpel

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	2
1.1.	Oppimisen tuen keskeiset periaatteet.....	2
2.	Oppiminen on saavutettavaa.....	3
2.1.	Oppimisen tuen tasot.....	4
2.2.	Henkilökohtaistaminen ja oppimisen tuki.....	5
2.3.	Oppimisen tuen tarpeen tunnistaminen.....	6
3.	Oppiminen on opiskelijälähtöistä.....	7
3.1.	Opetuksen, ohjauksen ja yleisen tuen keinoja.....	7
3.2.	S2-opetustarjonta tukee vieraskielisen opiskelijan oppimista.....	8
3.3.	Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen.....	9
3.4.	Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisen prosessi.....	9
4.	Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot antavat oppimisen valmiuksia.....	10
5.	Eriytyinen tuki luo yhdenvertaisuutta.....	10
5.1.	Eriytyinen tuki mahdollistaa tutkinnon suorittamisen.....	11
5.2.	Eriytyisen tuen prosessi.....	12
5.3.	Eriytyisen tuen toimenpiteitä.....	13
5.4.	Osaamisen arvioinnin mukauttaminen osana erityistä tukea.....	14
5.5.	Eriytyisen tuen moniammatillinen verkosto.....	15
5.6.	Opetukseen osallistumisen edellyttämät apuvälineet.....	15
6.	Oppimisen tuki työelämässä oppimisessa.....	16
6.1.	Koulutussopimus ja oppisopimus.....	17
6.2.	Esimerkkejä oppimisen tuesta koulutussopimuksessa tai oppisopimuksessa.....	17
7.	Yhteisöllinen ja yksilöllinen opiskeluhoolto tukee oppimista.....	18
8.	Oppimisen tuen tavoitteet vuodelle 2019.....	19
8.1.	Oppimisen tuen yleiset tavoitteet.....	19
8.2.	S2-opetuksen tavoitteet vuodelle 2019.....	20
9.	Oppimisen tuen vastualueet.....	21
10.	Sanasto.....	23

1. Johdanto

Stadin ammatti- ja aikuisopiston oppimisen tuen suunnitelma perustuu ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin (531/2017) ja asetukseen (673/2017) sekä Stadin ammatti- ja aikuisopiston yhteiseen visioon, strategiaan ja arvoperustaan. Oppimisen tuen tavoitteena on mahdollistaa opiskelijan eteneminen yksilöllisellä oppimispolullaan sekä edistää yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja osallisuutta.

Oppimisen tuki suunnitellaan opiskelijan yksilöllisten lähtökohtien, valmiuksien, tavoitteiden ja tarpeiden mukaan. Stadin ammatti- ja aikuisopiston tehtävä on mahdollistaa elinikäinen oppiminen ja osaamisen kehittäminen työuran eri vaiheissa. Ammattitaidon hankkimisen lisäksi ammatillisessa koulutuksessa korostuu oppimaan oppimisen taidot. Oppiminen on opiskelijan aktiivista ja tavoitteellista toimintaa, jota oppilaitoksen henkilökunta ohjaa ja tukee monipuolisilla pedagogisilla ratkaisulla. Oppimisen tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on mahdollista hyödyntää Stadin ammatti- ja aikuisopiston koko opetustarjontaa kuten VALMA-opintoja, avoimia ammatillisia opintoja ja nuorten työpajatoimintaa sekä osaamiskeskuksen opintoja.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston tavoitteena on, että jokainen opiskelija kokee kuuluvansa oppimisyhteisöön. Oppimista edistää turvallinen, positiivinen ja kannustava toimintakulttuuri, jossa opiskelija voi kokeilla, oivaltaa ja innostua oppimisesta yhdessä muiden kanssa. Yksilöllinen oppimispolku ei tarkoita oppimista yksin.

Ammatillinen koulutus muuttuu ja kehittyy jatkuvasti yhteiskunnan ja työelämän muutosten mukana. Myös oppimista edistävien ratkaisujen kehittäminen on jatkuva prosessi. Stadin ammatti- ja aikuisopiston asiantuntijat ja oppimisyhteisöt suunnittelevat, toteuttavat, arvioivat ja kehittävät oppimisen tuen eri palveluja.

1.1. Oppimisen tuen keskeiset periaatteet

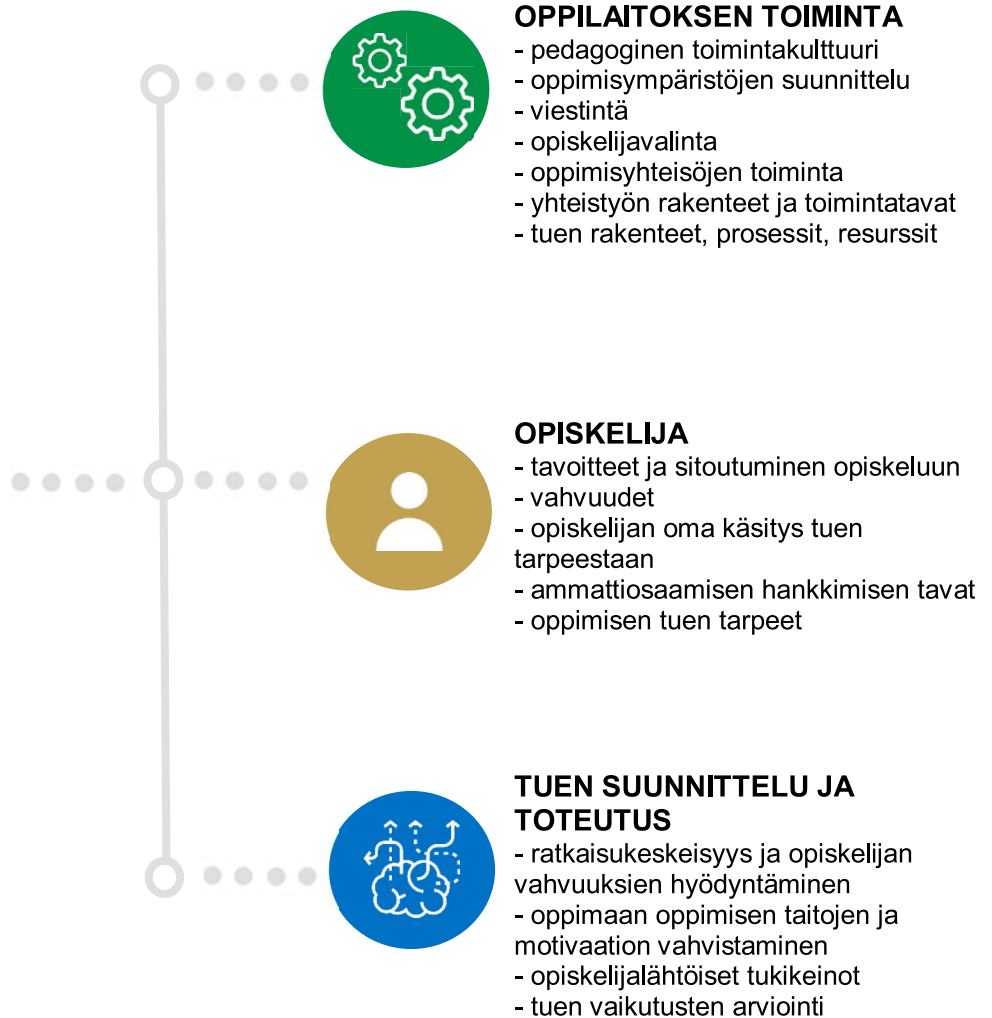

2. Oppiminen on saavutettavaa

Oppilaitoksen toimintakäytänteillä sekä oppimisyhteisöjen erilaisilla pedagogisilla ratkaisuilla poistetaan oppimiseen, osallistumiseen tai liikkumiseen liittyviä esteitä. Yhteistyö oppimisympäristöissä ja työelämän kanssa luo edellytyksiä opiskelijan tavoitteiden saavuttamiselle ja työllistymiselle.

Oppimisen tuen suunnittelussa ja toteutuksessa keskitytään opiskelijalle yksilöllisesti sopivien ratkaisujen ja erilaisten tukitoimien löytämiseen sekä oppimaan oppimisen taitojen pitkäjänteiseen vahvistamiseen.

KAIKILLE SAAVUTETTAVAN OPPIMISEN RAKENTAMINEN

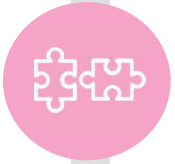

2.1. Oppimisen tuen tasot

OPETUS, OHJAUS ja YLEINEN TUKI

Oppimisen tuen perustana ovat monipuoliset pedagogiset ratkaisut, oppimisen ohjaus sekä saavutettava oppiminen oppimisyhteisöissä. Kielitietoinen ja strukturoitu opetus edistävät kaikkien opiskelijoiden oppimista. Suomi toisena kielenä - opetustarjonta tukee vieraskielisten opiskelijoiden oppimista.

OPISKELUVALMIUKSIA TUKEVAT OPINNOT

Opiskelijan yksilölliseen osaamistarpeeseen perustuvat opinnot antavat valmiuksia osallistua tutkintokoulutukseen tai osaamisen osoittamiseen. OPVA-opinnot (opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot) kuuluvat perustutkintokoulutukseen.

ERITYINEN TUKI

Opiskelijan erityisen tuen tarpeeseen perustuva erityispedagoginen tuki sekä erityiset opetus- ja opiskelu-järjestelyt lisäävät yhdenvertaisia koulutusmahdollisuuksia. Perustutkintokoulutuksessa osaamisen arviointia voidaan tarvittaessa mukauttaa osana erityistä tukea.

MUUT OPPIMISEN TUEN PALVELUT

Opinto-ohjaus tukee opiskelijoita oppimis- ja urapolun suunnittelussa. Moniammatillinen yhteistyö ja opiskeluhuollon palvelut edistävät opiskelijoiden hyvinvointia. Opiskelijan omat verkostot ovat tärkeä osa oppimisen tukea.

2.2. Henkilökohtaistaminen ja oppimisen tuki

Opiskelijan yksilöllisestä oppimispolusta sekä siihen liittyvistä tukitoimista sovitaan HOKSissa eli henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa. Opiskelijoiden yksilölliset oppimispolut muodostuvat henkilökohtaisista tavoitteista ja opintovalinnoista. Lisäksi HOKSissa suunnitellaan opiskelutavat, oppimisympäristöt, opiskelumenetelmät sekä opetus- ja opiskelujärjestelyt.

2.3. Oppimisen tuen tarpeen tunnistaminen

Oppimisen tuen tarvetta kartoitetaan jo ennen opintojen alkamista. Esimerkiksi jatkuvan haun ohjaaja hakeutumispäivissä hakijan opiskeluedellytyksiä ja toimintakykyä kartoitetaan tarvittaessa moniammatillisesti erilaisten menetelmien avulla. Hakeutumisen yhteydessä laaditaan alustava HOKS.

Opintojen alkuvaiheessa opiskelijan omaopettaja selvittää opiskelijan oppimisen tuen tarvetta osana HOKS:n laadintaa. Tarvittaessa oppimisen tuen tarpeen selvittämiseen osallistuu vastaavaa erityisopettaja, S2-opettaja (suomi toisena kielenä opettaja) tai OPVA-opinnoista (opiskeluvalmiuksia tukevista opinnoista) vastaavia opettajia sekä opiskeluhuollon henkilöstöä. Oppimisen tuen tarve ammatillisen koulutuksen aikana arvioidaan suhteessa tutkinnon tai koulutuksen perusteisiin sekä opiskelijan yksilöllisiin tavoitteisiin ja valmiuksiin. Opiskelijan oppimispolku ja oppimisen tukitoimet suunnitellaan vastaamaan opiskelijan työllistymistä tai jatko-opintoja koskevia tavoitteita.

Oppimisen tuen tarvetta kartoitetaan opintojen eri vaiheissa ja opiskelija ohjataan tarvittaessa tukipalvelujen piiriin.

SIIRTYMÄVAIHE

- tutustumiset
- jatko-ohjauspalaverit
- tiedonsiirto

OPINTOJEN ALKUVAIHE

- HOKS ja osaamisen tunnistaminen
- opiskelijan urasuunnitelma
- oppimisen tuen tarpeen kartoitus
- oppimisen havainnointi

VALMISTUMISVAIHE

- työllistymisen tai jatko-opintoihin tarvittavan tuen kartoitus

HAKEUTUMISVAIHE

- eri dokumentit
- ohjauskeskustelu
- opiskeluedellytysten kartoitus
- erityisen tuen tarpeen kartoitus

OPINTOJEN AIKANA

- oppimisen havainnointi ja tuen tarpeiden havainnointi
- opintojen etenemisen seuranta
- osaamisen arviointi
- opiskelijan itsearviointi

3. Oppiminen on opiskelijälähtöistä

Stadin ammatti- ja aikuisopiston opettajat toimivat oman oppimisyhteisönsä asiantuntijoina ja suunnittelevat opiskelijoiden oppimisympäristöt, opetuksen ja oppimisen tukipalvelut sellaisiksi, että opiskelijat pystyvät etenemään yksilöllisellä oppimispolullaan. Monipuolinen pedagogiikka ja opiskelijälähtöinen opetus edistävät kaikkien opiskelijoiden oppimista. Yhteistyö, yhteinen suunnittelu- ja kehittämistyö sekä tiimiopettajuus ja asiantuntijuuden jakaminen tukevat ammatillisen koulutuksen ja oppimisen tuen toteuttamista laadukkaasti, tehokkaasti ja opiskelijälähtöisesti.

3.1. Opetuksen, ohjauksen ja yleisen tuen keinoja

Opettaja ohjaa opiskelijan oppimispolkua HOKSin mukaisesti sekä tukee oppimistavoitteiden asettamisessa ja erilaisten oppimisstrategioiden hyödyntämisessä.

Opetusta eriytetään osana henkilökohtaistamista.

Opiskelijälähtöisessä opetuksessa hyödynnetään joustavasti suullista, kirjallista ja kuvallista ilmaisua sekä huomioidaan toiminnallisuus ja työvaltaisuus.

Tiimiopetuksessa hyödynnetään joustavaa ryhmittelyä eli opetusryhmän jakamista pienemmäksi opiskeltavan asian tai oppimisvaiheen perusteella.

Kielitietoisella opetuksella tehdään opiskelijoille näkyväksi eri ammattiaineiden ja yhteisten tutkinnon osien kieli eli keskeiset käsitteet sekä puhumisen ja kirjoittamisen tavat.

Monipuolinen S2-opetustarjonta edistää vieraskielisen opiskelijan oppimista.

Strukturointi eli oppimisympäristöjen selkiyttäminen sekä järjestelmällisesti suunniteltu, ohjattu ja toteutettu opetus edistää kaikkien opiskelijoiden oppimista.

Ammatillisten aineiden ja yhteisten tutkinnon osien integrointi sekä yhteisopetus mahdollistavat kokonaisvaltaisen oppimisen.

Antamalla kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tuetaan opiskelijaa vahvuuksien ja onnistumisten tunnistamisessa.

Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista voidaan poiketa, mikäli ne ovat opiskelijalle kohtuuttomia aikaisemman opiskeluhistorian tai sairauden tai vamman vuoksi.

3.2. S2-opetustarjonta tukee vieraskielisen opiskelijan oppimista

Ammatillisen perustutkintokoulutuksen aikana vieraskielinen opiskelija voi saada S2-opetusta (suomi toisena kielenä opetusta) osana tutkintokoulutusta. Usein S2-opetusta toteutetaan yhteisopettajuuden keinoin, jolloin opiskelijan tukena on S2-opettaja sekä ammatti- tai aineenopettaja. S2-opetuksessa keskitytään ammatillisiin sisältöihin sekä työelämän edellyttämän kielitaidon hankkimiseen ja vahvistamiseen.

S2-opetus osana opetusta, ohjausta ja yleistä tukea:

- Yhteisten tutkinnon osien S2-opinnot (pakolliset ja valinnaiset opinnot)
- Kielitietoinen opetus
- S2-opetuksen integrointi yhteisiin ja ammatillisiin opintoihin
- Orientoivat opinnot tutkinnon aluksi

S2-tuki tilanteissa, joissa opiskelijan oppiminen ei etene yleisen opetuksen, ohjauksen ja tuen keinoin:

- S2-tuki työsalissa sekä työelämässä oppimisessa (koulutusopimus ja oppisopimus)
- S2-tuettu teoriaopetus
- S2-opettajan konsultoiva tuki osana HOKSia
- Tutkinnon keskeisten sisältöjen S2-tuettu opetus esim. työturvallisuus
- S2-tuki näytöissä eli kriteerien avaaminen ja näyttösuunnitelman laatiminen

Vieraskielisen opiskelijan erityisen tuen tukitoimia:

- Erityisen tuen tukitoimien suunnittelu erityisopettajan, S2-opettajan ja omaopettajan yhteistyönä. S2-opettaja on mukana erityisen tuen toteuttamisessa.

3.3. Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen

Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista voidaan poiketa, jos ne ovat opiskelijalle kohtuuttomia olosuhteiden, aikaisemman oppimishistorian, vamman tai terveydentilan vuoksi. Poikkeaminen mahdollistaa tutkinnon suorittamisen, vaikka opiskelija ei kaikilta osin saavuttaisi tutkinnon perusteiden mukaista osaamista. Tutkinnon perusteissa voidaan kuitenkin määrätä ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita, joista ei voida poiketa.

Tutkinnon perusteista poikkeaminen on mahdollista perustutkintokoulutuksessa ja siinä määrin, kun se on välttämätöntä. Poikkeamisen tarve arvioidaan aina yksilöllisesti opiskelijan tilanteen ja tavoitteiden perusteella. Poikkeaminen voi olla myös osa opiskelijan erityisen tuen järjestelyjä. Poikkeamista suunniteltaessa kartoitetaan opiskelijan mahdollinen muu oppimisen tuen tarve.

3.4. Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisen prosessi

POIKKEAMISTARPEEN TOTEAMINEN

- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja toteaa, että ammattitaitovaatimus tai osaamistavoite on opiskelijalle kohtuuton
 - olosuhteet tai aikaisempi oppimishistoria
 - vamma tai terveydentila

POIKKEAMISEN SUUNNITTELU

- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja konsultoi vastaavaa erityisopettajaa poikkeamisessa. Selvitetään mahdollinen muu oppimisen tuen tarve.
- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja kuulee opiskelijaa ja alaikäisen huoltajaa ja keskustelelee poikkeamisen tarpeesta sekä poikkeamisen mahdollisista vaikutuksista työllistymiseen ja jatko-opintoihin.
- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja ja omaopettaja suunnittelevat YTO-opinnoissa korvaavan osaamisen hankkimisen osana HOKSia.

PÄÄTÖS AMMATTITAITOVAATIMUKSISTA/ OSAAMISTAVOITTEISTA POIKKEAMISESTA

- Vastaava erityisopettaja valmistele päätöksen poikkeamisesta.
- Rehtori tekee hallinnollisen päätöksen poikkeamisesta.
- Päätös ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta ja oikaisuvaatimusohjeet lähetetään opiskelijalle tai alaikäisen huoltajalle.

POIKKEAMISEN TOTEUTTAMINEN

- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja dokumentoi poikkeamisen opiskelijan HOKSiin.
- Ammatillisissa tutkinnon osissa opiskelija ei hanki tai osoita osaamista niistä ammattitaitovaatimuksista, joista on poikettu. Poikkeaminen huomioidaan myös näytössä.
- YTO-opinnoissa opiskelija hankkii samasta tutkinnon osasta muuta osaamista.

MERKINTÄ POIKKEAMISESTA TUTKINTOTODISTUKSEEN TAI TODISTUS OSAAMISESTA

- Omaopettaja vastaa, että poikkeaminen merkitään tutkintotodistukseen.
- Jos opiskelija ei saavuta poikkeamisen vuoksi keskeisiä ammattitaito- tai osaamistavoitteita, opiskelija ei saa tutkintotodistusta tai todistusta suoritetuista opinnoista vaan todistuksen osaamisesta.

4. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot antavat oppimisen valmiuksia

Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tarjotaan opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja (OPVA-opintoja) niille opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tutkintokoulutuksen tavoitteet.

OPVA-opintojen avulla opiskelija voi esimerkiksi parantaa opiskelutaitojaan, suomen kielen osaamistaan, matemaattisia taitojaan, työelämätaitojaan, tietoteknistä osaamistaan tai ammatillisia valmiuksiaan. OPVA-opinnot suunnitellaan aina yksilöllisesti opiskelijan osaamisen kehittämistarpeen mukaan ja dokumentoidaan osaksi opiskelijan HOKSia. OPVA-opintojen tarvetta kartoitetaan osana hakeutumisvaihetta.

Kampusten oppimisyhteisöt toteuttavat opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja yhteistyössä OPVA-tiimin kanssa. Vuoden 2019 aikana tarkennetaan oppilaitoksen OPVA-opintojen tarjontaa ja toteutustapaa.

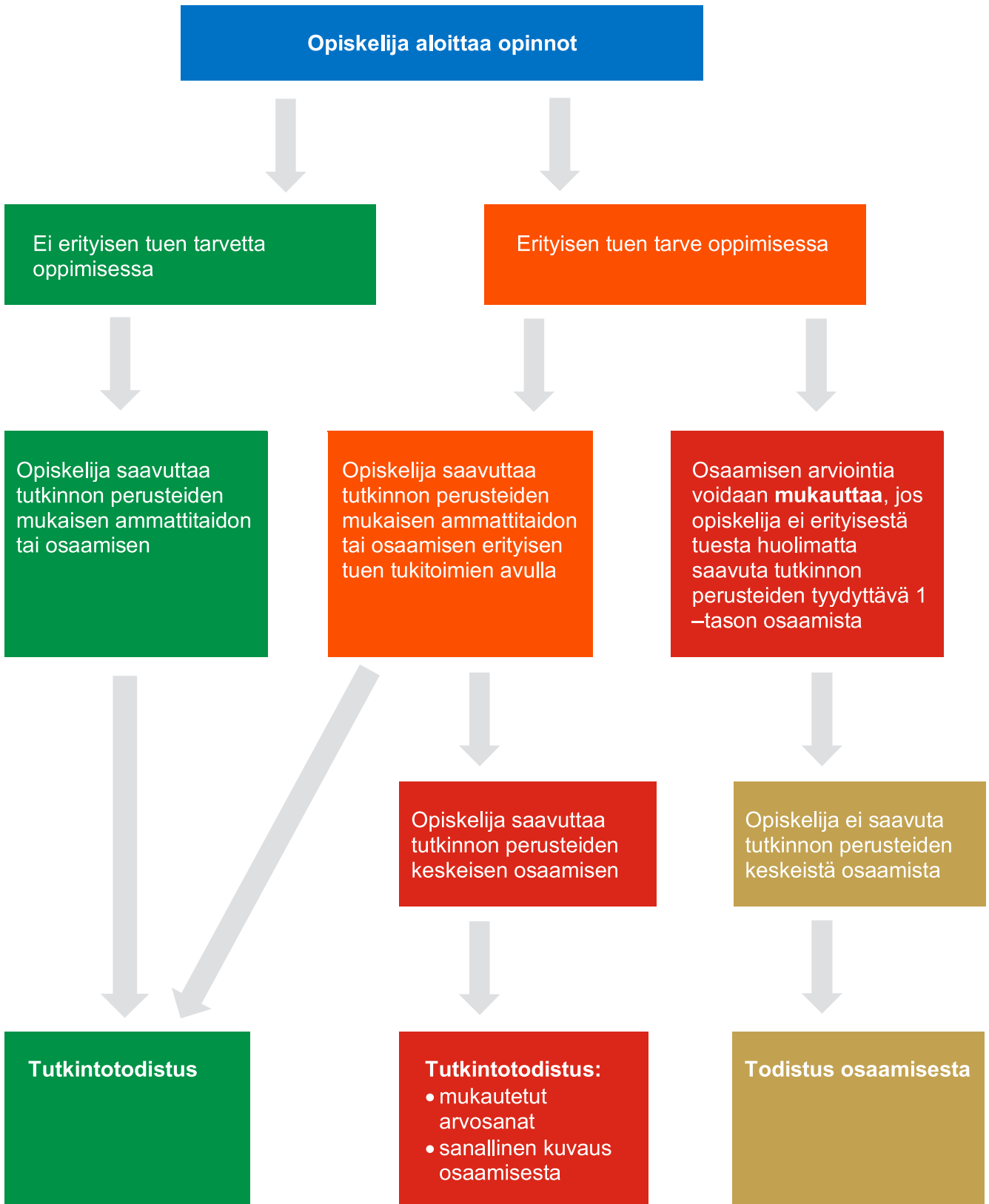
5. Erityinen tuki luo yhdenvertaisuutta

Erityisellä tuella tarkoitetaan opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin, tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista ja säännöllistä pedagogista tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä. Erityisen tuen järjestelyt ovat aina yksilöllisiä. Erityistä tukea toteutetaan moniammatillisesti ja kokonaiskuntoutuksellista työtä hyödyntäen.

Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen ammatillisissa perustutkinnoissa, ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa sekä valmentavassa koulutuksessa. Erityisen tuen lähtökohtana on opiskelijan pedagoginen tuen tarve, joka voi liittyä oppimisvaikeuteen, vammaan, sairauteen tai muuhun syyhyn. Erityisen tuen tavoitteena on tarjota yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet kaikille opiskelijoille ja mahdollistaa tutkinnon perusteiden mukaisen ammattitaidon tai osaamisen saavuttaminen.

Erityisen tuen järjestämisessä etsitään ensisijaisesti pedagogisia ratkaisuja opiskelijan tuen tarpeeseen. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus ja ohjaus järjestetään yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa, tarvittaessa joustavaa ryhmittelyä hyödyntäen.

5.1. Erityinen tuki mahdollistaa tutkinnon suorittamisen

5.2. Erityisen tuen prosessi

ERITYISEN TUEN TARPEEN TUNNISTAMINEN

- Siirtymävaiheen tiedonsiirto, alustava HOKS, opiskelijan antamat tiedot tuen tarpeesta, asiantuntijalausunnat sekä kartoitukset
- Omaopettaja selvittää erityisen tuen tarvetta osana HOKSia ja konsultoi tarvittaessa vastaavaa erityisopettajaa
- Opettajien / vastaavan erityisopettajan havainnot oppimisesta
- Opiskelijan oma kokemus erityisen tuen tarpeesta

ERITYISEN TUEN SUUNNITTELU

- Vastaava erityisopettaja, omaopettaja, opiskelija ja alaikäisen huoltaja tekevät erityisen tuen suunnitelman (ETU-suunnitelma) osana HOKSia.
- Vastaava erityisopettaja dokumentoi ETU-suunnitelman HOKSiin.
- ETU-suunnitelmassa kuvataan erityisen tuen peruste ja perustelut (salassa pidettäviä) sekä suunnitellaan erityisen tuen sisältö eli pedagoginen tuki ja erityiset opiskelu- ja opetusjärjestelyt.
- Lisäksi suunnitellaan erityisen tuen kesto huomioiden erilaiset oppimisympäristöt: koko tutkinnon suorittamisen ajaksi tai joidenkin tutkinnon osien suorittamisen ajaksi.

PÄÄTÖS OPISKELIJALLE ANNETTAVASTA ERITYISESTÄ TUESTA

- Vastaava erityisopettaja valmistelee päätöksen erityisestä tuesta.
- Rehtori tekee hallinnollisen päätöksen erityisestä tuesta.
- Erityisen tuen päätös ja oikaisuvaatimusohjeet lähetetään opiskelijalle tai alaikäisen huoltajalle.

ERITYISEN TUEN TOTEUTTAMINEN

- Omaopettaja tiedottaa muita opettajia opiskelijalle sovitusta tukitoimista ja opiskelujärjestelyistä.
- Opiskelijan opettajat suunnittelevat yhdessä vastaavan erityisopettajan kanssa, miten toteuttavat opiskelijan erityistä tukea omassa opetuksessaan ja dokumentoivat erityisen tuen sisällön osaksi HOKSia.
- Opettajat toteuttavat erityistä tukea yhteistyössä vastaavan erityisopettajan kanssa.
- Vastaava erityisopettaja arvioi opiskelijan kanssa erityisen tuen toteutumista ja suunnittelee tarvittaessa tukikeinojen muuttamisen.

ERITYISEN TUEN PÄÄTTYMINEN

- Vastaava erityisopettaja arvioi toteutuneen tuen opiskelijan valmistuessa tai erotessa.
- Jos opiskelijan erityisen tuen tarve poistuu, tehdään hallinnollinen päätös erityisen tuen lopettamisesta. Vastaava erityisopettaja dokumentoi tuen päättymisen perusteet sekä arvioi toteutuneen tuen.

5.3. Erityisen tuen toimenpiteitä

Opiskelijalle mahdollistetaan käytännönläheinen ja työelämälähtöinen oppiminen.

Tiimiopetuksessa hyödynnetään joustavaa ryhmittelyä ja mahdollistetaan oppimiseen tarvittavat riittävät toistot ja kertaaminen.

Käyttämällä monipuolisia osaamisen tunnistamisen ja osoittamisen tapoja edistetään opintoja.

Antamalla kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tuetaan opiskelijaa vahvuuksien ja onnistumisten tunnistamisessa.

Säännöllisillä tuki- ja ohjauskeskusteluilla tuetaan opiskelijan jaksamista ja elämänhallintataitojen vahvistumista.

Keventämällä opiskelijan työjärjestystä ja antamalla mahdollisuus lisätaukoihin oppimisen aikana tuetaan opiskelijan jaksamista ja keskittymistä.

Ammatti- tai aineenopettajan ja vastaavan erityisopettajan yhteisopettajuudella huomioidaan erityinen tuki opetuksen ja oppimisympäristöjen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Opiskelijan toiminnanohjausta tuetaan jakamalla oppimistehtävä pienempiin osiin ja ohjaamalla yksilöllisesti työskentelyn aloittamista, työvaiheesta toiseen siirtymistä ja työskentelyn lopettamista sekä työskentelyn tuloksen arviointia.

Yksilöllisillä opetusmateriaaleilla tuetaan oppimistavoitteiden saavuttamista.

Oppimisen tukena hyödynnetään erilaisia apuvälineitä.

Moniammatillisella yhteistyöllä ja opiskeluhoillon palveluilla mahdollistetaan opiskelijan kokonaiskuntoutuksellisen tuki.

Osaamisen arviointia mukautetaan, jos muut erityisen tuen tukitoimet eivät riitä varmistamaan oppimista.

5.4. Osaamisen arvioinnin mukauttaminen osana erityistä tukea

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen on mahdollista perustutkintokoulutuksessa. Osaamisen arviointia voidaan mukauttaa, jos opiskelija ei erityisen tuen tukitoimista huolimatta saavuta ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden tyydyttävä 1 -tason mukaista osaamista. Arviointia mukautetaan niiltä osin, kun se on opiskelijan valmiudet ja tavoitteet huomioon ottaen välttämätöntä. Joissain tutkinnon perusteissa on määritelty ammattitaitovaatimuksia, joita ei voi mukauttaa.

ERITYINEN TUKI OPPIMISESSA

- Suunnitelmallinen ja säännöllinen pedagoginen tuki sekä erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt eivät riitä ammattitaitovaatimusten / osaamistavoitteiden saavuttamiseen.

TARVE MUKAUTTAA OSAAMISEN ARVIINTIA

- Opiskelija ei erityisestä tuesta huolimatta saavuta ammattitaitovaatimusten / osaamistavoitteiden tyydyttävä 1 -tason mukaista osaamista.
- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja sekä vastaava erityisopettaja konsultoivat kampuksen koordinoivaa erityisopettajaa mukauttamisessa.
- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja sekä vastaava erityisopettaja kuulevat opiskelijaa ja alaikäisen huoltajaa ja keskustelevat mukauttamisen tarpeesta sekä mukauttamisen mahdollisista vaikutuksista työllistymiseen ja jatko-opintoihin.

PÄÄTÖS OSAAMISEN ARVIINNIN MUKAUTTAMISESTA

- Koordinoiva erityisopettaja valmistelee päätöksen mukauttamisesta.
- Rehtori tekee hallinnollisen päätöksen mukauttamisesta.
- Päätös osaamisen arvioinnin mukauttamisesta ja oikaisuvaatimusohjeet lähetetään opiskelijalle tai alaikäisen huoltajalle.

MUKAUTETUT OSAAMISEN ARVIINNIN KRITERIT JA SUUNNITELMA OSAAMISEN HANKKIMISESTA (HOKS)

- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja laatii yksilölliset arviointikriteerit ja suunnitelman osaamisen hankkimisesta yhdessä vastaavan erityisopettajan kanssa.
- Tutkinnon osan / osa-alueen opettaja dokumentoi arviointikriteerit ja suunnitelman osaamisen osoittamisesta osaksi opiskelijan HOKSia.
- Laadittujen arviointikriteerien tulee olla alle tyydyttävä 1 -tason osaamisen.
- Arviointikriteerien laatimisessa huomioidaan työllistymistä tukeva osaaminen.

OSAAMISEN HANKKIMINEN, NÄYTTÖ JA OSAAMISEN ARVIINTI

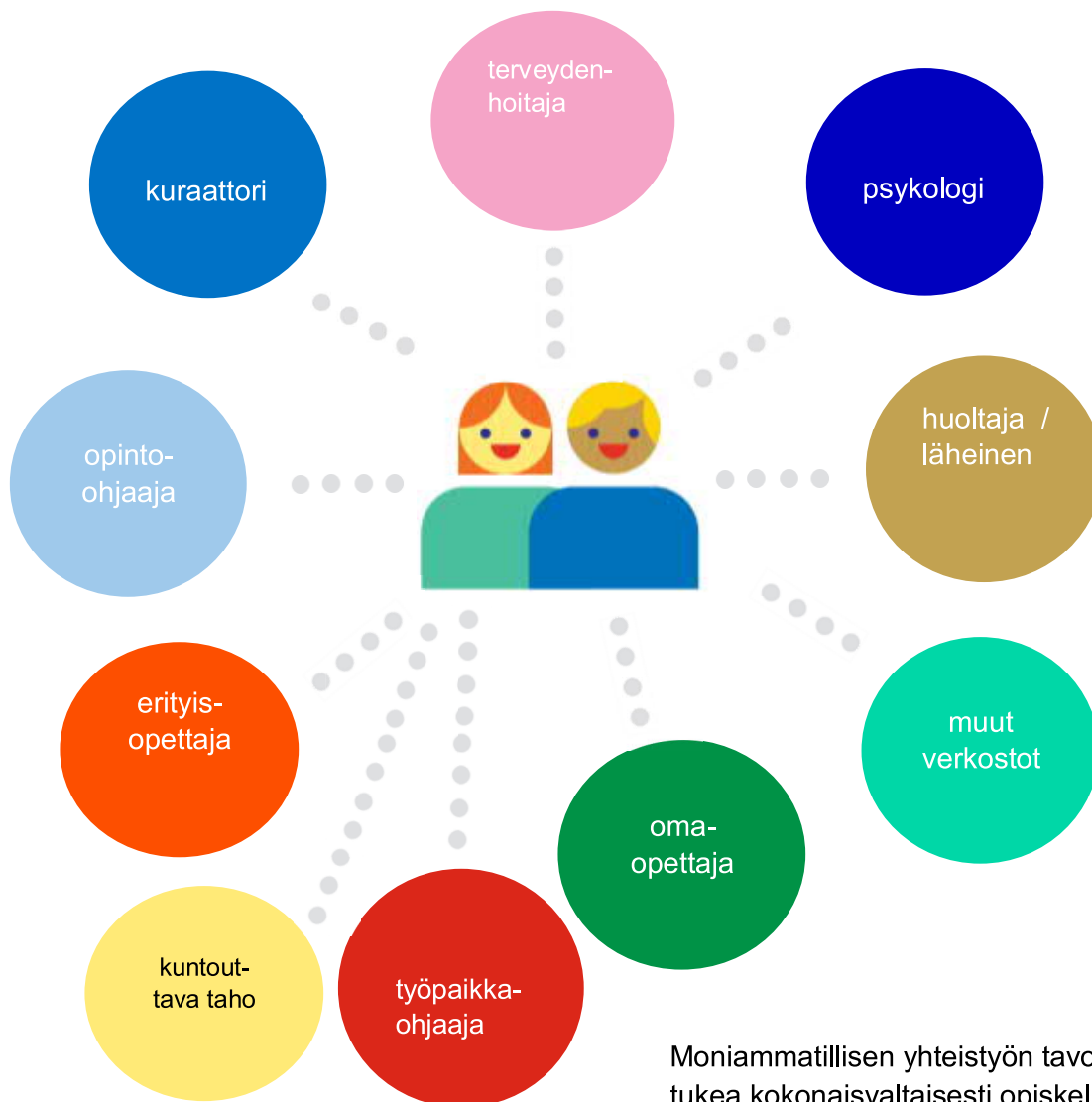
- Opiskelija hankkii osaamista ja suorittaa näytön yksilöllisten arviointikriteerien mukaisesti.
- Opiskelija saa erityistä tukea osaamisen hankkimisessa ja näytössä.
- Osaaminen arvioidaan yksilöllisten kriteerien mukaan sekä sanallisesti.

MERKINTÄ MUKAUTTAMISESTA TUTKINTOTODISTUKSEEN TAI TODISTUS OSAAMISESTA

- Omaopettaja vastaa, että osaamisen arvioinnin mukauttaminen merkitään tutkintotodistukseen.
- Jos opiskelija ei saavuta mukauttamisen vuoksi keskeisiä ammattitaito- tai osaamistavoitteita, opiskelija ei saa tutkintotodistusta tai todistusta suoritetuista opinnoista vaan todistuksen osaamisesta.

5.5. Erityisen tuen moniammatillinen verkosto

Moniammatillisen yhteistyön tavoitteena on tukea kokonaisvaltaisesti opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

5.6. Opetukseen osallistumisen edellyttämät apuvälineet

Erityistä tukea saavalla opiskelijalla on oikeus tarvittaessa oppilaitoksen hankkimiin erityisiin apuvälineisiin.

Henkilökohtainen apuväline voidaan myöntää kuntouttavan terapeutin, psykologin tai lääkärin suosituksesta. Asiantuntijalausunnossa tulee ilmetä, miten apuväline tukee opetukseen osallistumista. Oppimisen apuvälineitä voidaan hyödyntää myös työelämässä oppimisessa.

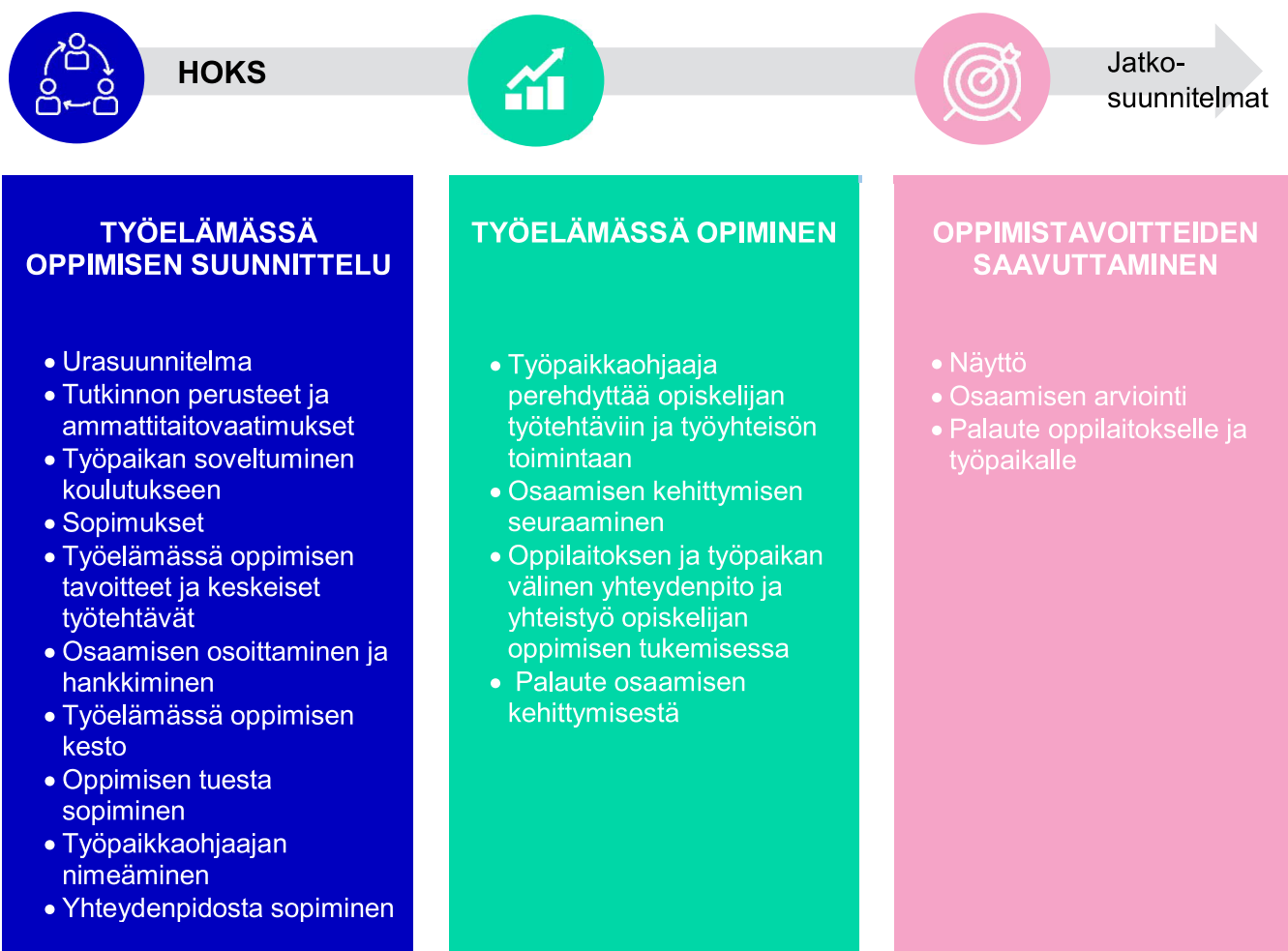
Vastaava erityisopettaja auttaa opiskelijaa tarvittavan apuvälineen hakemisessa.

6. Oppimisen tuki työelämässä oppimisessa

Kaikilla opiskelijoilla on oikeus riittävään oppimisen tukeen myös työelämässä oppimisessa. Osaamisen hankkiminen työelämässä järjestetään koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena tai näitä joustavasti yhdistämällä. Koulutussopimus- tai oppisopimus, samoin kuin työelämässä oppimisen tukitoimet, suunnitellaan aina opiskelijan tavoitteiden ja yksilöllisten tarpeiden mukaan. Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilökunta ohjaa opiskelijaa urasuunnittelussa sekä varmistaa, että koulutussopimus- tai oppisopimuspaikassa on tutkinnon perusteiden edellyttämän osaamisen hankkimiseksi riittävästi tuotanto- ja palvelutoimintaa, tarvittavat työvälineet ja ammattitaitoinen henkilökunta.

Opettaja ja / tai koulutustarkastaja, opiskelija ja työpaikan edustaja suunnittelevat osaamisen hankkimisen ja osoittamisen osana HOKSia. Tarvittaessa koulutus- tai oppisopimuksen suunnitteluun sekä oppimisen tukemiseen osallistuu myös vastaava erityisopettaja, S2-opettaja sekä opiskelu- huollon henkilöstöä. Oppimista tuetaan samoilla periaatteilla sekä koulutussopimuksessa että oppisopimuksessa. Opiskelijalle nimetään vastuullinen työpaikkaohjaaja, joka ohjaa ja tukee opiskelijaa yhteistyössä oppilaitoksen henkilökunnan kanssa. Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilökunta perehdyttää työpaikkaohjaajan tutkinnon perusteisiin, työelämässä oppimisen tavoitteisiin sekä näyttöjen arviointiin.

Oppilaitoksessa opiskelijaa valmennetaan tulevaan työelämäjaksoon. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on myös työelämälähtöisiä oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat tuetun valmentautumisen työelämässä oppimisen. Opiskelija tai opiskelijaryhmä voi tutustua alan työtehtäviin esimerkiksi tekemällä oppilaitoksen henkilökunnan ohjauksessa yhteistyötahojen toimeksiantoja joko oppilaitoksessa tai yhteistyökumppanin tarjoamissa tiloissa.

6.1. Koulutussopimus ja oppisopimus

KOULUTUSSOPIMUS

- Kaikille opiskelijoille
- Opiskelija ei tee työsopimusta, opiskelijana työpaikalla.
- 1–5 vrk/vko, sovittu tuntimäärä.
- Työnantaja ei maksa palkkaa tai tarjoa muuta korvausta.
- Opiskelija voi saada opintotukea ja muita opintososiaalisia etuja.
- Opiskelija on oikeutettu opiskelijahuollon palveluihin.
- Työnantajalle ei makseta koulutuskorvausta.
- Sovitaan tutkinnon osan tai sitä pienemmän osan ajaksi.
- Opettaja sekä tarvittaessa vastaava erityisopettaja, S2-opettaja sekä opiskeluhuollon henkilöstö tukevat opiskelijaa työpaikalla.

OPPISOPIMUS

- Vähintään 15-vuotiaalle
- Opiskelija tekee työsopimuksen, työntekijänä työpaikalla.
- Työaika vähintään 25 h/vko
- Työnantaja maksaa opiskelijalle TES:n mukaista palkkaa.
- Opiskelija ei saa opintotukea, mutta voi saada muita opintososiaalisia etuja.
- Opiskelija on oikeutettu opiskelijahuollon palveluihin.
- Työnantajalle voidaan maksaa koulutuskorvausta.
- Sovitaan koko tutkinnon, tutkinnon osan tai sitä pienemmän osan ajaksi.
- Opettaja, koulutustarkastaja sekä tarvittaessa vastaava erityisopettaja, S2-opettaja sekä opiskeluhuollon henkilöstö tukevat opiskelijaa työpaikalla.

6.2. Esimerkkejä oppimisen tuesta koulutussopimuksessa tai oppisopimuksessa

Alla olevia esimerkkejä työelämässä oppimisen yleisistä tukitoimista vahvistetaan ja syvennetään erityisessä tuessa.

Opettaja ja / tai koulutustarkastaja pitää tiiviisti yhteyttä opiskelijaan ja työpaikkaohjaajaan.

Työtehtävät ohjeistetaan selkeästi. Ohjeiden antamisessa huomioidaan selkokieliisyys, kielitietoisuus ja S2-tuki.

Ammattiopettaja sekä tarvittaessa vastaava erityisopettaja tai S2-opettaja ohjaa opiskelijan oppimista työpaikalla. Psykologi tai kuraattori ohjaa tarvittaessa opiskelijaa työhyvinvoinnin ylläpitämisessä.

Työtehtävät mallinnetaan ja sanoitetaan opiskelijalle. Tarvittaessa työtehtävien eri vaiheet kuvitetaan.

Työtehtävä jaetaan pienempiin osiin. Opiskelija harjoittelee yhtä työtehtävän vaihetta kerrallaan.

Opiskelija saa riittävästi aikaa työtehtävien tekemiseen sekä toistamiseen.

Opiskelijaa ohjataan yksilöllisesti työtehtävien tekemisessä.

7. Yhteisöllinen ja yksilöllinen opiskeluhoito tukee oppimista

Oppimisen ja opiskelun tuki muodostaa kokonaisuuden, jonka toteuttamiseen osallistuu koko oppilaitoksen henkilökunta. Psykologit, kuraattorit ja terveydenhoitajat ovat asiantuntijoita erilaisissa opiskelun etenemiseen ja oppimiseen vaikuttavissa asioissa. Opiskeluhoitoon henkilöstö osallistuu oppimisen tukeen liittyvien tukitoimien järjestämiseen yhdessä opetushenkilöstön kanssa.

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhoitoon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan opiskeluhoitoon palveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoitoon psykologiin, kuraattoriin tai terveydenhoitajaan yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä oppilas- ja opiskeluhoitolaissa säädetyssä määräajassa. Yksittäistä opiskelijaa koskevat opiskeluhoitolliset asiat käsitellään tarvittaessa tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoitoon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi.

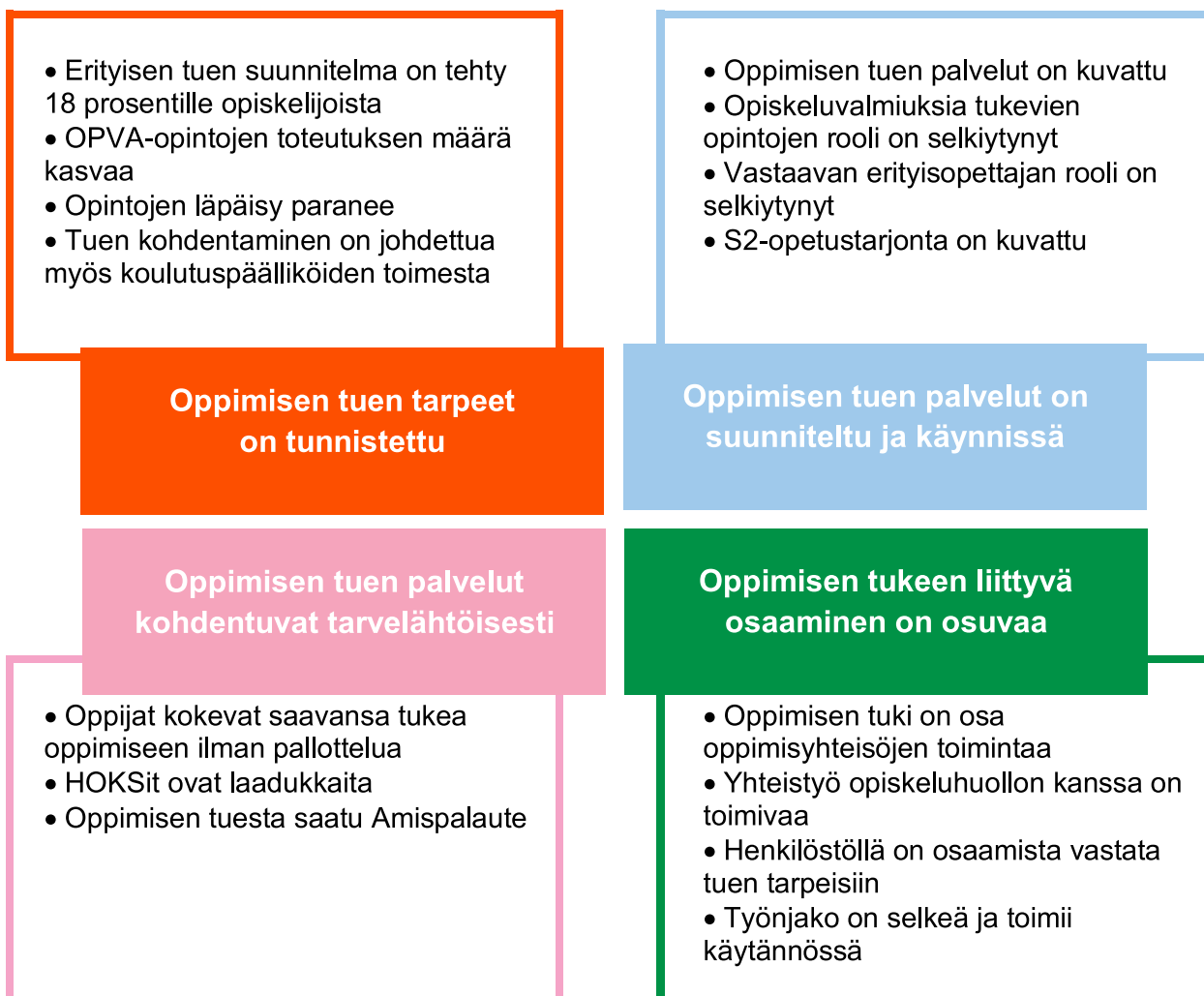

8. Oppimisen tuen tavoitteet vuodelle 2019

8.1. Oppimisen tuen yleiset tavoitteet

Vuoden 2019 keskeisinä oppimisen tuen tavoitteina on kuvata Stadin ammatti- ja aikuisopiston oppimisen tuen palvelutarjonta, tehostaa erityisen tuen tarpeen tunnistamista sekä laajentaa opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen toteutusta.

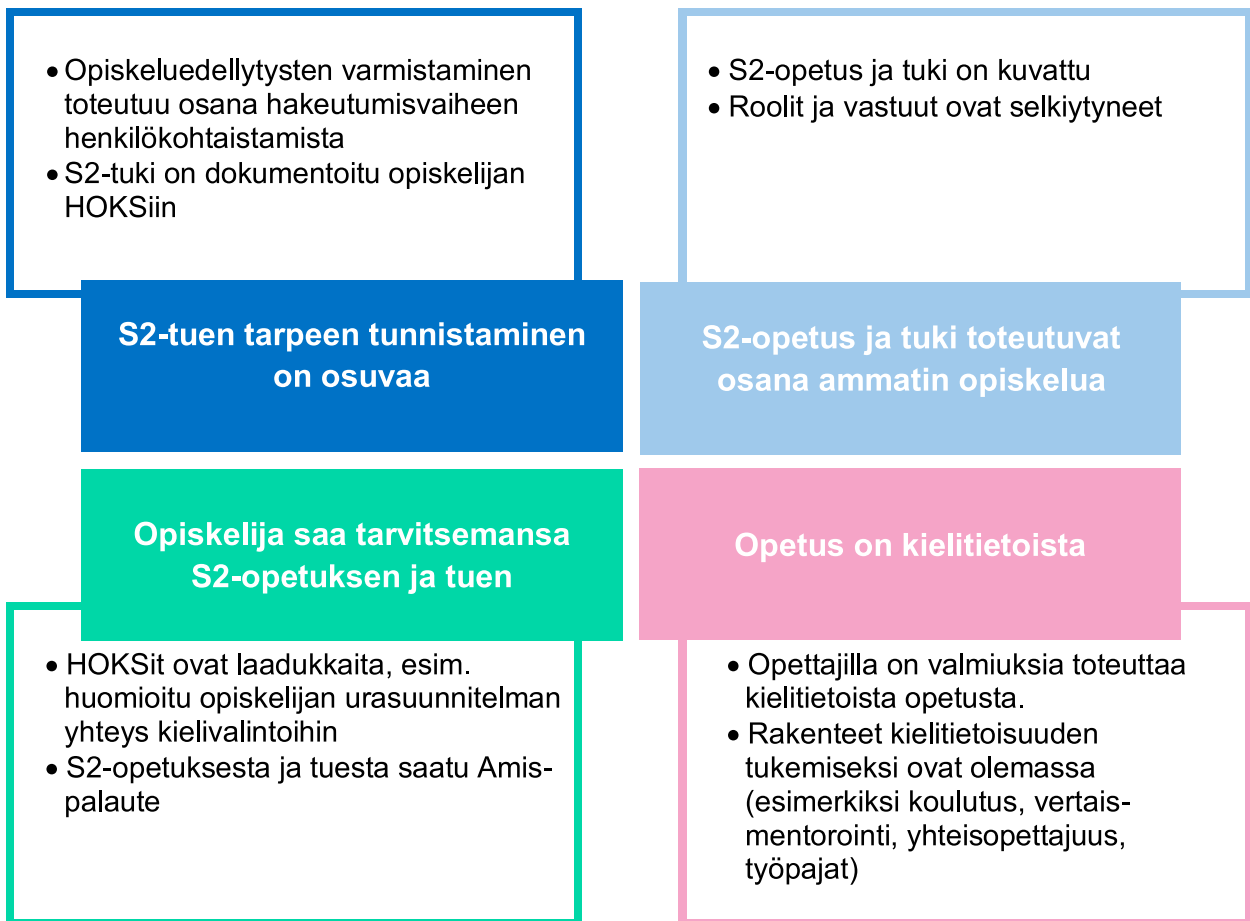
Stadin ammatti- ja aikuisopiston oppimisen tuen kehittämistyö kytkeytyy Mukana-ohjelmaan, eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahankkeeseen 2017–2021.

8.2. S2-opetuksen tavoitteet vuodelle 2019

Vuoden 2019 S2-opetuksen keskeisiä tavoitteita ovat hakeutumisvaiheen henkilökohtaistamisen kehittäminen sekä opiskelijoiden tarvitseman S2-opetuksen varmistaminen.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston S2-opetuksen kehittämisen painopisteet täsmentävät Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelman 2018–2021 tavoitteita.

9. Oppimisen tuen vastualueet

omaopettaja	<ul style="list-style-type: none"> - selvittää opiskelijan oppimisen tuen tarvetta osana HOKSin tekemistä - konsultoi tarvittaessa muita toimijoita oppimisen tuen tarpeen selvittämiseksi - suunnittelee opiskelijan eri oppimisympäristöissä tarvitseman ohjauksen ja tuen osana HOKSin tekemistä - osallistuu opiskelijan erityisen tuen suunnitelman tekemiseen - koordinoi opiskelijan ohjauksen ja tuen sekä erityisen tuen järjestämistä osana HOKSia - osallistuu opiskelijan erityisen tuen arviointiin - vastaa opiskelijan todistusmerkinnöistä - ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin
vastaava erityisopettaja	<ul style="list-style-type: none"> - konsultoi oppimisyhteisöjä opetuksen ja oppimisympäristöjen suunnittelussa ja toteuttamisessa - arvioi opiskelijan erityisen tuen tarvetta - valmistelee päätöksen opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta - valmistelee päätöksen ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta - osallistuu opiskelijan erityisen tuen suunnitelman tekemiseen - dokumentoi opiskelijan erityisen tuen suunnitelman HOKSiin - konsultoi opettajia erityisen tuen järjestelyjen toteuttamisessa sekä toteuttaa erityistä tukea yhteistyössä opettajien ja muun henkilökunnan kanssa - arvioi erityisen tuen toteutumista yhdessä opiskelijan ja opiskelijan opettajien kanssa - konsultoi mukautettujen arviointikriteereiden laatimisessa - konsultoi ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta - osallistuu oppimisen tuen palvelujen kehittämiseen - osallistuu jatkuvan haun ohjaus- ja hakeutumispäiviin - ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin
koordinoiva erityisopettaja	<p>vastaavan erityisopettajan tehtävien lisäksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vastaa kampuksen oppimisen tuen palvelujen koordinoinnista - osallistuu oppimisen tuen palvelujen ja Stadin AO:n oppimisen tuen yhteisten käytänteiden kehittämiseen asiantuntijafoorumissa - konsultoi osaamisen arvioinnin mukauttamisen suunnittelussa - valmistelee päätöksen osaamisen arvioinnin mukauttamisesta
ammatti- ja aineenopettaja	<ul style="list-style-type: none"> - ohjaa ja tukee opiskelijoiden oppimista monipuolisilla pedagogisilla ratkaisuilla eri oppimisympäristöissä - suunnittelee yhdessä vastaavan erityisopettajan kanssa, miten toteuttaa opiskelijan erityistä tukea omassa opetuksessaan ja dokumentoi erityisen tuen tukitoimet opiskelijan HOKSiin - toteuttaa opiskelijan erityistä tukea omassa opetuksessaan yhdessä vastaavan erityisopettajan kanssa - suunnittelee työelämässä oppimiseen liittyvät tukitoimet yhdessä opiskelijan ja työpaikkaohjaajan sekä tarvittaessa vastaavan erityisopettajan kanssa - tukee opiskelijaa työelämässä oppimisen aikana yhdessä työpaikkaohjaajan ja tarvittaessa vastaavan erityisopettajan tai opiskeluhuollon henkilöstön kanssa - ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin
OPVA-opettaja	<ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee ja toteuttaa OPVA-opintoja yhdessä oppimisyhteisöjen kanssa

S2-opettaja	<ul style="list-style-type: none"> - antaa suomen kielen opetusta työsalissa tai teorialuokassa yksin tai yhteisopettajuuden keinoin - antaa suomen kielen opetusta osana yhteisiä tutkinnon osia - arvioi suomen kielen osaamista yhteisten tutkinnon osien osalta - antaa S2-tukea työsalissa tai teorialuokissa niille opiskelijoille, joille yhteisten tutkinnon osien S2-opetus ei riitä. - tukee opiskelijaa työelämässä oppimisessa - dokumentoi arvioinnit ja S2-tukitoimet opiskelijan HOKSiin - osallistuu opetustoiminnan kehittämiseen S2-tiimin jäsenenä
opinto-ohjaaja	<ul style="list-style-type: none"> - ohjaa ja tukee hakijoita ja opiskelijoita oppimispolun suunnittelussa - konsultoi opettajia opinto-ohjaukseen liittyvissä palveluissa - tekee hakijoille alustavan HOKSin osana jatkuvaa hakua - ohjaa ja tukee opiskelijoita oppimispolun sekä jatko-opintojen tai työllistymisen suunnittelussa - osallistuu tarvittaessa opiskelijaa koskeviin palaveriin - vastaa jälkiohjauksesta - ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin
koulutus-tarkastaja	<ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee oppisopimuksen aikana tarvittavan ohjauksen ja tuen osana HOKSin tekemistä - selvittää opiskelijan oppimisen tuen tarvetta osana HOKSin tekemistä - konsultoi tarvittaessa vastaavaa erityisopettajaa erityisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja kutsuu koolle erityisen tuen suunnittelupalaverin - tukee ja ohjaa opiskelijaa oppisopimuksen aikana yhdessä muiden oppilaitoksen edustajien sekä työpaikkaohjaajan kanssa - ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin
työpaikkaohjaaja	<ul style="list-style-type: none"> - osallistuu opiskelijan HOKSin laatimiseen työelämässä oppimisen osalta - suunnittelee työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen liittyvät tukitoimet yhdessä opiskelijan ja ammattiopettajan tai koulutustarkastajan sekä tarvittaessa vastaavan erityisopettajan kanssa - tukee opiskelijaa työelämässä oppimisen aikana yhdessä ammattiopettajan tai koulutustarkastajan ja tarvittaessa vastaavan erityisopettajan ja muiden oppilaitoksen toimijoiden kanssa
psykologi	<ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhteisöllistä opiskeluhoitoa - tukee opiskelijan oppimista ja opiskelua eri oppimisympäristöissä osana yksilöllistä opiskeluhoitoa - ohjaa opiskelijan tarvittaessa muihin palveluihin
kuraattori	<ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhteisöllistä opiskeluhoitoa - tukee opiskelijan oppimista ja opiskelua eri oppimisympäristöissä osana yksilöllistä opiskeluhoitoa - ohjaa opiskelijan tarvittaessa muihin palveluihin
terveydenhoitaja	<ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhteisöllistä opiskeluhoitoa - tukee opiskelijan oppimista ja opiskelua osana yksilöllistä opiskeluhoitoa - ohjaa opiskelijan tarvittaessa muihin palveluihin

10. Sanasto

Amispalaute	Kaikille opiskelijoille suunnattu valtakunnallinen palautekysely. Opiskelijapalautetta hyödynnetään muun muassa Stadin ammatti- ja aikuisopiston laadun seurannassa ja kehittämisessä.
ammattillinen koulutus	Koulutus, jonka tavoitteena on tuottaa ammatillista osaamista, kehittää ammattitaitoa sekä tukea elinikäistä oppimista. Ammatillinen koulutus voi myös edistää ammatillista kuntoutumista.
ammattillinen perustutkinto	Ammatillinen tutkinto, jossa osoitetaan alan eri tehtäviin liittyvä perusosaaminen. Ammatillinen perustutkinto koostuu ammatillisista tutkinnon osista ja yhteisistä tutkinnon osista.
ammattillinen tutkinnon osa	Tutkinnon osa, joka sisältää ammatillista osaamista.
ammattillinen tutkinto	Ammatillisen osaamisen hankkimiseen, kehittämiseen ja ylläpitämiseen sekä ammattitaidon osoittamiseen tarkoitettu tutkinto. Ammatillisia tutkintoja ovat ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto.
ammattilliseen koulutukseen valmentava koulutus; VALMA-koulutus	Tutkintoon johtamaton koulutus, joka antaa opiskelijalle valmiuksia hakea ammatilliseen tutkintokoulutukseen sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen tutkinto.
ammattitutkinto	Ammatillinen tutkinto, jossa osoitetaan perustutkintoa syvällisempää ammattitaitoa.
erikoisammattitutkinto	Ammatillinen tutkinto, jossa osoitetaan alan vaativimpien työtehtävien ja monialaisen ammattitaidon hallinta.
erityinen tuki	Opiskelijan yksilöllisiin pedagogisiin tarpeisiin perustuva suunnitelmallinen pedagoginen tuki sekä erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt.
ETU-suunnitelma	Erityisen tuen suunnitelma. Entinen HOJKS.
henkilökohtaistaminen	Toiminta, jossa tunnistetaan ja tunnustetaan opiskelijan aiempi osaaminen sekä suunnitellaan puuttuvan osaamisen hankkiminen ja osoittaminen sekä tarvittavat ohjaus- ja tukitoimet.
HOKS	Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, johon kirjataan yksilölliset osaamisen tunnistamista ja tunnustamista, osaamisen hankkimista ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot. HOKS ohjaa opiskelija yksilöllistä oppimispolkua.

jatkuva haku	Hakumenettely, jossa ammatillisiin perustutkintoihin ja VALMA-koulutukseen voi hakea joustavasti ympäri vuoden.
jatkuvan haun ohjaus- ja hakupäivä	Stadin ammatti- ja aikuisopistossa hakijaksi ilmoitaudutaan saapumalla paikalle ohjaus- ja hakupäivään. Ohjaus- ja hakupäivä sisältää koulutusinfon sekä henkilökohtaisen ohjauskeskustelun. Tarvittaessa ohjaus- ja hakupäivissä kartoitetaan hakijan opiskeluedellytykset.
joustava ryhmittely	Opiskelijoiden tarpeisiin perustuva pedagoginen ratkaisu ryhmäjaon toteuttamiseksi.
kampus	Stadin ammatti- ja aikuisopisto on jaettu viiteen kampukseen. Kampukseen kuuluu useita toimipaikkoja ja eri tutkintoja. Kampusta johtaa rehtori.
koulutussopimus	Kirjallinen sopimus opiskelijan tavoitteellisesta osaamisen hankkimisesta työelämässä käytännön työtehtävien yhteydessä. Sopimuksen tekevät Stadin ammatti- ja aikuisopiston sekä työpaikan edustaja. Opiskelija ei ole työsuhteessa työpaikkaan.
mukauttaminen	Osaamisen arvioinnin mukauttaminen. Ammatillisessa perustutkinnossa mahdollinen menettely, jossa erityistä tukea saavan opiskelijan tutkinnon perusteiden mukaista osaamisen arviointia muutetaan. Opiskelijalle laaditaan yksilölliset osaamisen arviointikriteerit, joissa huomioidaan opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet sekä työllistymistä tukeva osaaminen.
näyttö	Näytössä opiskelija osoittaa käytännön työtehtäviä tekemällä, miten hän on saavuttanut tutkinnon perusteiden mukaisen ammattitaidon tai osaamisen.
oikaisuvaatimus	Aluehallintovirastolle osoitettu vaatimus, jolla haetaan oikaisua ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun päätökseen.
omaopettaja	Opiskelijan henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta vastaava opettaja.
opetuksen eriyttäminen	Pedagoginen ratkaisu, jossa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset pedagogiset tarpeet ja oppimisen tavoitteet. Opetuksen sisällöt, menetelmät, materiaalit, oppimisympäristöt, oppimiseen tarvittava aika sekä osaamisen osoittamisen tavat voivat eri opiskelijoilla olla erilaisia.
opintososiaaliset etuudet	Opiskelun mahdollistavat tai opiskelua tukevat etuudet ja palvelut, joihin opiskelija on lakisääteisesti oikeutettu. Opintososiaalisia etuuksia ovat esimerkiksi avustajapalvelut ja erityiset apuvälineet.

opiskeluhoolto	Opiskelijoiden monipuolista hyvinvointia edistävä ja ylläpitävä toiminta oppilaitosyhteisössä.
oppimisyhteisö	Stadin ammatti- ja aikuisopiston kampukset on jaettu oppimisyhteisöihin. Jokaiseen oppimisyhteisöön kuuluu 150-200 oppijaa. Oppimisyhteisön toiminnasta vastaa 6–8 opettajan opettajatiimi sekä koulutuspäällikkö.
oppisopimuskoulutus	Ammatillinen koulutus, joka järjestetään pääosin työelämässä käytännön työtehtävien yhteydessä. Osaamista voidaan täydentää oppilaitoksessa teoriapainotteisilla opinnoilla. Opiskelija tekee työsopimuksen työpaikan kanssa.
OPVA-opinnot	Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot. Osana tutkintokoulutusta järjestettävät opinnot, jotka perustuvat opiskelijan yksilöllisiin osaamisen kehittämistarpeisiin ja joiden tarkoituksena on antaa opiskelijalle edellytykset osallistua tutkintokoulutukseen tai osaamisen osoittamiseen.
osaamisen osoittaminen	Näyttö tai muu tapa, jolla opiskelija osoittaa tutkinnon tai koulutuksen perusteissa määritellyn ammattitaidon tai osaamisen.
pakollinen tutkinnon osa	Tutkinnon osa, johon liittyvä osaaminen opiskelijan on osoitettava suorittaakseen tutkinnon.
poikkeaminen; ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen	Menettely, jossa ammatillisen perustutkinnon suorittajan ei osoita jotakin tutkinnon perusteiden edellyttämää osaamista. Poikkeaminen on mahdollista, jos osaamistavoitteet ovat opiskelijalle kohtuuttomia olosuhteiden, aikaisemman oppimishistorian, sairauden tai vamman vuoksi.
S2-opetustarjonta	Suomi toisena kielenä -opetustarjonta. Vieraskielisille opiskelijoille tarkoitettu suomen kielen osaamista kehittävä opetustarjonta.
tiimiopetus	Opettajatiimi suunnittelee, toteuttaa ja arvioi oppimisyhteisön opiskelijoiden opetusta yhdessä.
tutkinnon perusteet	Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jossa määritellään muun muassa tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista, tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet, tutkinnon laajuus osaamispisteinä ja osaamisen arviointi.
työelämässä oppiminen	Opiskelija hankkii osaamista tekemällä käytännön työtehtäviä työpaikalla. Työelämässä oppiminen toteutetaan koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena tai näitä joustavasti yhdistämällä.

valinnainen tutkinnon osa	Tutkintoon sisältyy pakollisten tutkinnon osien lisäksi tietty määrä valinnaisia tutkinnon osia.
valmentava koulutus	Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus.
yhteishaku	Valtakunnallinen hakujärjestelmä, jonka kautta haetaan keskitetysti joko toisen asteen koulutukseen tai korkeakoulutukseen.
yhteisopetus	Pedagoginen ratkaisu, jossa opettajat suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat opetusta yhdessä.
YTO-opinnot	Yhteisten tutkinnon osien opinnot. Yhteiset tutkinnon osat sisältävät yleistä ja kaikilla toimialoilla tarvittavaa yhteistä osaamista. Yhteisistä tutkinnon osista käytetään lyhennettä YTO.

Lähteet:

Asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/ 2017)

Brunila, K., Hakala, K., Lahelma, E. & Teittinen, A. (toim.), 2015. Ammatillinen koulutus ja yhteiskunnalliset eronteot. Helsinki, Gaudeamus.

Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021. https://www.hel.fi/static/liitteet/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/maahanmuuttajien_kehittamissuunnitelma.pdf

Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Mukana-ohjelma, Eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahanke 2017–2021. https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2019/Helsinki_Mukana-ohjelman_projektisuunnitelma_v9.2.pdf

Jauhola, L. & Kortelainen, J., 2018. Osallisena opinnoissa. Tutkimus oppijoiden osallisuuden vahvistamisesta ammatillisessa koulutuksessa. Opetushallitus. https://www.oph.fi/download/190557_osallisena_opinnoissa.pdf

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017)

Niemi, A-M., 2015. Erityisiä koulutuspolkuja? Tutkimus erityisopetuksen käytännöistä peruskoulun jälkeen. Helsinki, Unigrafia. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-0316-1>

Opetushallitus, 2018. Erytynen tuki ammatillisessa koulutuksessa. <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/4637898>

Opetushallitus, 2018. Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen laadunhallinta ammatillisessa koulutuksessa – menettelytapoja ja hyviä käytäntöjä koulutuksen järjestäjille. https://www.oph.fi/download/194700_osaamisen_osoittamisen_arvioinnin_ja_todentamisen_laadunhallinta_ammattillise.pdf

Opetushallitus, 2018. Reformi tavoitteista toiminnaksi – kokemuksia ammatillisen koulutuksen johtamisesta. https://www.oph.fi/download/194600_reformi_tavoitteista_toiminnaksi.pdf

Suomen virallinen tilasto (SVT): Erityisopetus [verkkajulkaisu]. ISSN=1799-1595. 2017, Liitetaulukko 9. Ammatillisen koulutuksen erityisopiskelijat erityisopetuksen toteutuspaikan mukaan 2004–2016. Helsinki, Tilastokeskus. http://www.stat.fi/til/erop/2017/erop_2017_2018-06-11_tau_009_fi.html

Helsinki